

Laat uitvallers niet vallen!

**Geschreeuw, gevloek, een stoel die door de ruimte vliegt...
'Onacceptabel gedrag', zal vaak de eerste reactie zijn.
Regioteams, medewerkers bij gemeenten en professionals in het onderwijs hebben regelmatig te maken met dergelijk agressief gedrag van jongvolwassen uitvallers.
Betrokkenen begrijpen dit gedrag niet en ervaren het als lastig.
Er ligt echter een complexe wereld ten grondslag aan deze gedragsproblemen.**

Elk mens zit anders in elkaar en reageert daardoor anders op de buitenwereld. Sommigen van ons kunnen makkelijk omgaan met alle prikkels in de moderne maatschappij. Razend verkeer, schellende ringtones, indringende geuren - het lijkt soms of het niet snel en intens genoeg kan!

Maar er zijn ook mensen die snel(ler) overprikkeld raken. De één reageert daar op door zichzelf af te sluiten of terug te trekken. De ander raakt gespannen, kan deze spanning niet beheersen en laat deze tot uitbarsting komen in de vorm van een woedeaanval.

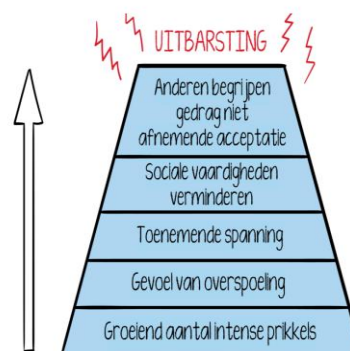
Eén ding hebben mensen die snel overprikkeld raken doorgaans met elkaar gemeen: ze kunnen niet meekomen met de maatschappij. Ze zijn gestopt met school of werk en vallen daardoor in de categorie 'uitvallers'.

Mensen in de directe omgeving - zoals ouders, docenten en begeleiders - ervaren het gedrag van deze uitvallers vaak als lastig en ongewenst. Doordat ze niet begrijpen waar dit gedrag - zoals de agressieve buien - vandaan komt, accepteren ze het vaak ook niet.

Het ontbreekt betrokkenen vaak aan tijd, ervaring, kennis en/of begrip om adequaat met het probleemgedrag om te gaan en uitvallers op de juiste wijze te bejegenen.

Neem daarom nu eens de tijd om onderstaande informatie tot je te nemen:

In sociale situaties is vaak veel te zien en te horen; mensen praten door elkaar heen, zijn het niet eens. Er zijn dus veel prikkels en die zijn vaak moeilijk te interpreteren. Dit kan een gevoel van 'overspoeling' veroorzaken. Hierdoor neemt de spanning toe. Als je gespannen bent, weet je vaak niet meer goed wat je het beste kunt zeggen of juist niet. Daardoor 'sla je de plank mis'; je zegt dingen die niet handig zijn of je zegt juist niks als er een reactie van je wordt verwacht. Hierdoor raken andere mensen geïrriteerd. Dit trek jij weer niet ... en: boem! De bom barst!

❗ Let op: Ná de woede-uitbarsting volgt vaak nog een keten aan reacties in de binnenwereld van personen met autisme en gedragsproblemen. Ze realiseren zich dat hun gedrag geëscaleerd is en dat mensen nu negatiever over hen denken. Ze gaan piekeren over hoe dit allemaal is gekomen. Ze zijn kwaad op de betrokkenen, maar óók op zichzelf...

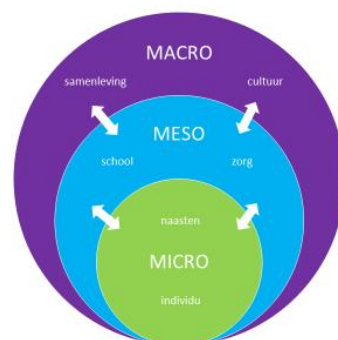
Om uitvallers dus écht te helpen om beter te participeren in de samenleving, is het essentieel om te begrijpen wat er allemaal schuilgaat achter het zichtbare gedrag.

Bovenstaande illustratie en korte toelichting zijn het resultaat van het onderzoek Grip op Gedrag. Binnen dit onderzoek werden diepte-interviews afgenomen bij uitvallers en hun naasten. Tijdens deze individuele- en groepsinterviews gingen we op zoek naar de factoren die van invloed zijn op deelname aan/vermijding van school en/of werk. De focus lag hierbij op jongeren en jongvolwassenen met autisme en gedragsproblemen. De hieronder beschreven interne en externe factoren kwamen uit het onderzoek naar voren:

Interne factoren die een rol spelen zijn vooral zelfacceptatie en inzicht in je eigen (on)vermogens. Als je een psychiatrische diagnose hebt, kan dit zorgen voor een gevoel van 'anders-zijn'. Dit gevoel kan zelfacceptatie in de weg staan. Zelfkennis en om kunnen gaan met je eigen reacties, zijn zaken die je gaandeweg moet leren. Vooral het tijdig weten te voorkomen van overprikkeling, is een vaardigheid die vaak pas na jaren wordt bereikt. Een belangrijke voorwaarde voor het ontwikkelen van goed 'zelfmanagement' is dat kwetsbare jongvolwassenen tijdens hun leerproces positieve ervaringen op kunnen doen. Negatieve ervaringen, zoals sociale afwijzing of onbegrip, kunnen dit belangrijke leerproces echter juist verstoren ('Wat heeft het nog voor zin? Ze snappen me toch niet!').

Externe factoren die meedoen in de maatschappij belemmeren zijn:

- onvoldoende formele en/informele hulp
- een bejegening waarbij men wordt onder- of overschat of over één kam wordt geschoren met anderen
- beperkte kennis bij professionals over de achterliggende redenen van het gedrag
- een onduidelijke organisatie in het schoolstelsel
- een gebrekkige samenwerking tussen zorg en onderwijs

Alle genoemde factoren hangen nauw met elkaar samen. Ze moeten dus als geheel worden aangepakt.

Dit vraagt om een geïntegreerde aanpak op zowel micro (individu en naasten), meso (zorg en onderwijs) als macro (samenleving, cultuur) niveau. Aan interventies op al deze niveaus wordt de komende jaren gewerkt binnen de Academische Werkplaats Autisme (AWA).

TIP: bekijk deze animatie over waarom jongvolwassenen uitvallen

[<https://vimeo.com/365036298>], t.v.: [<https://www.youtube.com/watch?v=GoNkqtba3wE>]

of neem contact op via awa@lentis.nl voor een praktisch toepasbare workshop!